

Vanamolaiset tutustuivat Karjalankannaksen luontoon

Vanamon perinteinen retki tehtiin tänä vuonna 7.—9. kesäkuuta, ja se suuntautui Helsingistä Vaalimaan kautta Karjalankannakselle. Reitimme Kannaksella oli pääpiirteisään Viipuri—Terijoki—Muolaa—Käkisalmi—Konevitsan luostari—Muolaa—Viipuri. Matkaan osallistui kaikkiaan 42 henkeä, osa vanhoja Kannaksen kävijöitä, osa, kuten tämän kirjoittaja, ensikertalaisia. Matkaan houkutteli mm. mahdollisuus nähdä Raivolan kuuluisat lehtikuuset, Laatokan rannat, Äyräpäänjärvi ja kunnostettava Konevitsan luostari. Tietenkin oli kiin-

nostavaa arvioida Kannasta myös tavallisen turistin silmin. Halusin tietää esimerkiksi, missä kunnossa kaupungit ja kylät ovat, onko niitä taskuvarkaita Viipurin torilla ja kuinka helppoa liikuminen alueella ylipäätään on. Matkan odotukset tulivatkin kaikin puolin täytetyiksi.

Perjantai 7. kesäkuuta

Vaalimaalla mukaan liittyi oppaamme Esko Veijalainen Joensuusta ja samoilta seuduilta myös Yrjö ja Annikki Vasari. Vaalimaan tullien jälkeen bussilli-

nen vanamolaisia paneutui täydentämään varastojaan rajaseudun elintarvikekaupan anneilla, jonka jälkeen matka eteni Viipuriin. Viipurin keskustaa bussilla kiertäessämme Yrjö Vasari kertoi entisen kotikaupunkinsa nähtävyyksistä ja nykytilasta, joka nähdyn ja lyhyen koettelemuksen perusteella ei tuntunut kovinkaan houkuttelevalta. Raivolan lehtikuuset, Laatokka ja Kannaksen muut nähtävyydet kirkkaina mielesämme kestimme kuitenkin Viipurin houkutukset ja jatkoimme kohti etelää.

Selvin maisemallinen muutos Suomessa totuttuihin näkymiin oli eteläisen Kannaksen pintamaakerrosten paksaus. Hiekka ja moreeni peittävät Viipurin eteläpuolisilla alueilla peruskallion näkymättömiin muodostaen paikoin luode—kaakko-suuntaisia harjuja, mutta enimmäkseen maisemat ovat loivapiirteisiä. Mannerjään sulaessa näille alueille kertyi runsaasti erilaisia maala-jeja, joiden ansiosta maaperä on viljavaa ja kasvillisuus rehevää. Erityisen silmiin pistäviä puuston rehevyys ja lajiston lehtipuuvaltaisuus olivat reittimme varrella Terijokea lähestyttäessä.

Mutta ennen Terijokea patikoimme

Raivolanjoen rantalehtoa.

Viereisellä sivulla: Raivolan lehtikuusimetsää.

Seppo Turunen

kuitenkin Raivolan jylhän korkeiden lehtikuusten — joita on yhteensä noin 4 500 kpl —, mäntyjen ja kuusten seas- sa noin 355 hehtaarin suuruisella luon- nonsuojelualueella, joka nykyisin kuu- luu Unescon maailmanperintöluette- loon. Siperianlehtikuusi-istutuksista vanhimmat juontavat tiettävästi vuodel- ta 1738, mutta istutuksia on täydennet- ty 1920—38 ja 1979. Raivolanjoen rannan idänkellukka (*Geum aleppi- cum*) oli useimmille retkeläisille uusi tuttavuus.

Luantai 8. kesäkuuta

Majoittumisesta hotelli Repinskajassa Terijoella jäi mieleen aamuinen yritys rahastaa yöpymisestä toiseen kertaan. Runsaiden keskustelujen ja puhelin- soittojen ansiosta pikarahastus ei tällä kertaa onnistunut. Terijoella näkyi siel- lä täällä puiden lomassa upeita, moder- neja ja hyvin aidattuja huviloita, ol- laanhan lähes Pietarin esikaupungissa. Terijoen kaunista kirkkoa ehdimme myös ihailla, minkä jälkeen matka jat- kui itään kumpuilevien maaseutumai- semien, tiheiden kuusimetsien ja enem- män tai vähemmän rähjäisten asumus- ten viitoittamaa tietä entistä valtakun- tien välistä rajaa paikoin myötäillen. Larin Parasken kotipaikka ja luhtakert- tunen (*Acrocephalus palustris*) tulivat katsastetuiksi, mutta Metsäpirtti ja Laatokan alava ranta olivat mieleenpai- nuvia elämyksiä. Juurtosara (*Scirpus*

Idänkellukka Raivolanjoen rannassa.

Laatokan rantaa Metsäpirtissä.

Seppo Turunen

Seppo Turunen

Seppo Turunen

sä, juontavat ajalta ennen toista maailmansotaa.

Sunnuntai 9. kesäkuuta

Aamulla 9. 6. vuorossa oli yksi retken kohokohdista, tutustuminen Konevitsan luostarisaareen. Sortanlahden (Vladimirovkan) satamassa lojui puoliksi uponneina laskelmien mukaan ainakin kuusi ruosteista sotalaivaa, ja ruosteista rautaa oli tienoolla monessa muodossa. Tilanteen pelasti laatokannorppa (*Phoca hispida ladogensis*), joka tervehti laivaamme lyhyesti satama-alueen suulla. Itse Laatokka oli unohtumaton kokemus: vastarantaa ei näkynyt Konevitsan saarta lukuun ottamatta, ja sää oli miltei tyyni ja aurinkoinen. Matkan kruunasi jälleen laatokannorppa, joka tarkkaili meitä tovin aikaa Konevitsaa lähestyttäessä.

Luostarin kaksikerroksinen kirkko oli neuvostoajalla ollut ammusvarasto. Tuolloin pahoin vaurioituneista freskoista oli osa saatu restauroiduksi. Luostaria korjataan myös suomalaisvaroin. Vanhan asutuksen peruina luostarin porttien ulkopuolella navetan edustalla kasvoi hullukaali (*Hyoscyamus niger*) ja litutilli (*Descurainia sophia*) ja retiriittiin johtavan tien varrelta tunnistettiin keltakynsimö (*Draba nemorosa*). Toivottavasti saari säilyy liiallisen turismin kulutukselta.

Neuvostoaikana kannaksen metsät ovat saaneet kasvaa suomalaisaikoja

Äyräpäänjärven lintutornissa.

radicans), merivihvilä (*Juncus balticus*) ja luhtakuusio (*Pedicularis palustris*) kuuluivat näiden hiekkarantojen kasvivalikoimaan. Pentti Alanko saikin vastailla yhtä mittaa retkeläisten kasvitysmyksiin. Iltapäivällä saavuimme Muolaaseen, jossa maittavan maaseutulounaan jälkeen vuorossa oli lyhyt vierailu linnuista kuuluisalla Äyräpäänjärvellä. Suojelualueen lintutornista kiikareihin saatiin mm. mustatiira (*Chlidonias niger*) ja merikotka (*Haliaeetus albicilla*), ja metsän taustaan näistä erottui mm. kuhankeittäjä

(*Oriolus oriolus*).

Illaksi päädyimme majapaikkaan Käkisalmen kaupunkiin, vanhaan suomalaisten rakentamaan, keltaiseksi maalattuun ja paksuseinäiseen upseerikouluun. Rakennukset ovat sittemmin olleet Neuvostoliiton puolustusvoimien käytössä lepo- ja toipilaskotina. Kiertoajelu Käkisalmissa suomea puhuvan paikkakuntalaisen opastuksella osoitti täälläkin, että neuvostoajasta on jäänyt jäljelle harmaanvalkeita rappeutuvia tiiliparakkeja ja että kiinnostavan näköiset rakennukset, monet yhä käytös-

Sortanlahden satama. Taustalla alus, joka vei vanamolaiset Konevitsan saareen.

Konevitsan luostarin kirkko.

Seppo Turunen

upeammiksi, kertoi oppaamme Esko Veijalainen, joka metsänhoitajana on tehnyt selvitystöitä mm. Kannaksen alueella. Pellot sen sijaan vesakoituvat enenevässä määrin, ja taloja on vain harvoilla mahdollisuus kunnostaa. Peltiä otetaan seiniin ja kattoihin, mistä sattuu löytymään, jopa kaukolämpöjohtojen ympäriltä. Alueen tulevaisuuteen vaikuttaa viiden miljoonan asukkaan Pietari, jonka takapihaa se on loma-ajan koittaessa. Tiet täyttyvät ”datoille” kiirehtivistä autoista, rannat lomailijoista. Itse Kannaksen asukasmäärä on alle kaksi miljoonaa.

Paluumatkalla katsastimme vielä kylmänkukan (*Pulsatilla patens*) kasvupaikan Äyräpään tienoolla. Paluumatka sujui sen jälkeen musiikin merkeissä, sillä havaitsimme onneksemme, että Eira Poranen on synnynnäinen laulaja, vaikka botanisti ja biologi onkin. Kokonaisuutta täydensi basso Sergei Pogreboff, joten seurueemme saapui Helsinkiin matkasta väsyneenä, mutta tyytyväisenä.

Retken järjestelyistä on kiittäminen Vanamon rahastonhoitajaa Hannu Vepsää, samoin opastamme Esko Veijalaista. Venäjän retkeen liittyy monia kummallisuuksia ja yllätyksiä, mutta tässä tapauksessa kaikista sellaisista selvitettiin hienosti. Matkan varrella pohdittiin myös tulevaisuutta ja näyttäisi, että tällaiset parin—kolmen—neljän päivän retket lähialueiden luontokohteisiin kiinnostavat vanamolaisia. Toivonkin kommentteja retkistä ja ehdotuksia uusista kohteista.

Seppo Turunen

Konevitsan luostarin kirkon yläkirkko.

Seppo Turunen